

กระทู้ถามที่ ๑๗๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การสร้างบ้านพักคนชราประจำจังหวัดขอนแก่น

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังต่อไปนี้
ด้วยปัจจุบันสังคมไทยมีประชากรในวัยผู้สูงอายุ หรือคนชรา เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีเป็นจำนวนมากที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ในชนบทและหมู่บ้านอย่างน่าเวทนา ทั้งที่บุคคลเหล่านี้ขณะที่อยู่ในวัยทำงานได้สร้างความเจริญ ประกอบคุณงามความดีไว้ให้ประเทศชาติเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงขอเรียนถามว่า

๑. ปัจจุบันมีหน่วยงานใดของรัฐที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือคนชรา ขอทราบรายละเอียด
๒. รัฐบาลมีนโยบายที่จะสร้างบ้านพักคนชราในจังหวัดขอนแก่น หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
๓. หากมีนโยบายจะดำเนินการเมื่อใด หากไม่มีนโยบาย เป็นเพราะเหตุใด ขอทราบรายละเอียด ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๗๓ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง การสร้างบ้านพักคนชราประจำจังหวัดขอนแก่น

ข้าพเจ้า นายเดช บุญ-หลง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ขอตอบ
กระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑ ปัจจุบันมีหน่วยงานใดของรัฐที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือคนชรา ขอทราบ
รายละเอียด

คำตอบ การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐในประเทศไทย ได้ดำเนินการอยู่ใน
หลายหน่วยงาน โดยบริการสวัสดิการที่จัดขึ้นนั้นจะครอบคลุมนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุ
ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการงานและรายได้
ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรมและจิตใจ และด้านวิจัยและพัฒนา ในส่วนของกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนี้

๑. กรมประชาสงเคราะห์ ได้จัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

๑) การอุปการะผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ ขณะนี้มีสถานสงเคราะห์อยู่ ๒๐ แห่ง
ทั่วประเทศ สามารถรับผู้สูงอายุเข้ารับการอุปการะได้ประมาณ ๓,๐๐๐ คน

๒) การให้บริการในศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุเป็นบริการสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับ
ครอบครัวได้มาใช้บริการในเวลากลางวัน โดยมีบริการที่จัดให้ ๓ ประเภท ได้แก่ บริการภายในศูนย์
บริการบ้านพักฉุกเฉิน และบริการหน่วยเคลื่อนที่ ขณะนี้มีศูนย์บริการ ๗ จำนวน ๑๘ แห่ง ทั่วประเทศ
สามารถให้บริการเฉลี่ยเดือนละ ๔๐,๐๐๐ ราย

๓) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจนหรือถูกทอดทิ้ง
หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ปัจจุบันกรมประชาสงเคราะห์ได้ให้ความช่วยเหลือ
ผู้สูงอายุให้ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ คน ทั่วประเทศ โดยจ่ายเป็นเงินเบี้ยยังชีพรายละ
๒๐๐ บาท/เดือน และเงินเพิ่มพิเศษในภาวะเศรษฐกิจถดถอยรายละ ๑๐๐ บาท/เดือน รวมเป็น
รายละ ๓๐๐ บาท/เดือน

๔) การจัดศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน เป็นโครงการที่สนับสนุนให้ชุมชน
มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง โดยใช้วัดหรือสถาบันทางศาสนาอื่นๆ เป็นศูนย์กลาง
ในการจัดกิจกรรม โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นไปตามความต้องการของชุมชนนั้นๆ

๕) การสงเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องช่วยความพิการ แวนตา เลนส์ หลังผ่าตัด คอกระจกและอื่นๆ ผู้สูงอายุสามารถติดต่อขอรับการช่วยเหลือได้ที่กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานประชาสงเคราะห์เขตพื้นที่ต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดทุกจังหวัด

๒. สำนักงานประกันสังคม

ได้ขยายความคุ้มครองการประกันสังคมครอบคลุมถึงกรณีชราภาพ โดยเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

๓. กรมการจัดหางาน

เป็นหน่วยงานศูนย์กลางติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและบริษัทต่างๆ ที่ต้องการรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน ซึ่งกรมการจัดหางานมีหน่วยงานจัดตั้งดำเนินการในทุกจังหวัด

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภายนอกกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่มีการดำเนินการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ คือ

๑. กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๑ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

จัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ คือ กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและ กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยในหลายๆ รูปแบบ นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่ให้ความรู้ในการดำเนินชีวิต เช่น งานอาชีพ สุขภาพ กฎหมาย โภชนาการ โดยผ่านสื่อต่างๆ

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

จัดทำหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งติดตามและควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินการสอนตามหลักสูตรนี้

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.)

ทำหน้าที่รวบรวมและคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ทรงคุณค่าภูมิปัญญาไทย ที่มีความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ดั่งงามและคงเอกลักษณ์ในสังคมไทย

๒. กระทรวงสาธารณสุข

๒.๑ กรมอนามัย

เป็นหน่วยงานพัฒนาส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันรักษาฟื้นฟูสุขภาพ อนามัยผู้สูงอายุ เช่น การเผยแพร่ความรู้โดยใช้สื่อต่างๆ การอบรม สัมมนา การจัดทำคู่มือดูแลผู้สูงอายุ การพัฒนาบุคลากรในการให้บริการรวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

๒.๒ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์

ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้ทางการแพทย์ พัฒนาคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐานครอบคลุม โดยมุ่งเน้นการบริการเชิงรุกสู่ชนบท ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองผ่านทางระบบสาธารณสุขมูลฐาน รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุผ่านสื่อต่างๆ

๒.๓ กรมสุขภาพจิต

รับผิดชอบดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ จัดทำโครงการรณรงค์ต่างๆ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ รับผิดชอบต่อปัญหาทางโทรศัพท์ หมายเลข ๑๖๖๗

๒.๔ สำนักงานประกันสุขภาพ

รับผิดชอบในการจัดทำบัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาล (สปร.) แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ยกเว้นผู้มีสิทธิได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลของข้าราชการและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ผู้สูงอายุผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลตามที่ระบุไว้ในบัตร และรับการรักษาพยาบาลตามสิทธิที่ได้รับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๒.๕ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

เป็นหน่วยงานด้านวิชาการที่ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเด็นต่างๆ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๓. กรุงเทพมหานคร

มีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

- ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในด้านต่างๆ
- จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
- จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการสาธารณสุข
- จัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุในวันผู้สูงอายุแห่งชาติประจำปี
- การประสานงานและสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ
- การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับผู้สูงอายุ
- การจัดทำบัตรประจำตัวผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตของศูนย์บริการสาธารณสุข

เพื่อให้ได้รับบริการด้านการตรวจรักษาฟรี

- การจัดหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียนผู้สูงอายุในชุมชน

๔. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และช่วยเหลือสังคม รวมทั้งจัดกิจกรรมฟื้นฟูชนบทธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับการยกย่องผู้สูงอายุและบุพการี

๕. กระทรวงคมนาคม

บริการลดค่าโดยสารรถไฟครั้งราคาแก่ผู้สูงอายุในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายนของทุกปี ตลอดจนจัดที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุในรถประจำทาง และรณรงค์ให้ประชาชนเอื้อเฟื้อที่นั่งแก่ผู้สูงอายุ

๖. สำนักนายกรัฐมนตรี

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสผ.)

มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมบทบาทและสถานภาพของผู้สูงอายุต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลัก ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว สนับสนุน และช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับการพัฒนาผู้สูงอายุ เสนอความเห็น และข้อสังเกตต่อนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในการส่งเสริมกิจกรรม บทบาท และสถานภาพของผู้สูงอายุ

๖.๒ การกีฬาแห่งประเทศไทย

จัดทำโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น เช่น โครงการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โครงการค่ายพักแรม การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ โครงการส่งเสริมกีฬาและสุขภาพมวลชน

๖.๓ กรมประชาสัมพันธ์

เป็นหน่วยงานกลางในการเผยแพร่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ ตลอดจนรณรงค์ให้ประชาชนและสื่อมวลชนเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีภารกิจของหน่วยงานอื่นๆ ในเรื่องทำหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองสิทธิแก่ผู้สูงอายุทางด้านกฎหมาย เช่น กระทรวงยุติธรรม รวมทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการศึกษาวิจัย เผยแพร่ความรู้แหล่งวิชาการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

คำถามข้อที่ ๒ รัฐบาลมีนโยบายที่จะสร้างบ้านพักคนชราในจังหวัดขอนแก่นหรือไม่ อ. งไรขอทราบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ไม่มีนโยบายที่จะจัดสร้างสถานสงเคราะห์คนชราในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากขณะนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดสร้างสถานสงเคราะห์คนชราจำนวน ๒๐ แห่ง ทั่วประเทศ สามารถให้การอุปการแก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูได้จำนวนกว่า ๓,๐๑๒ คน สถานสงเคราะห์ดังกล่าวได้จัดตั้งกระจายไปตามภาคต่าง ๆ สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานสงเคราะห์คนชรา จำนวน ๔ แห่ง คือ สถานสงเคราะห์คนชรารบ้านธรรมปกรณโพธิ์กลาง สถานสงเคราะห์คนชรารบ้านธรรมปกรณวัดม่วง จังหวัดนครราชสีมา สถานสงเคราะห์คนชรารบ้านมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สถานสงเคราะห์คนชรารบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งในปัจจุบันสถานสงเคราะห์ดังกล่าวยังสามารถรับผู้สูงอายุเข้าอยู่อาศัยเพิ่มเติมได้อีก

ประกอบกับการก่อสร้างสถานสงเคราะห์คนชราแต่ละแห่งใช้งบประมาณ โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันต้องใช้งบประมาณถึง ๗๐ ล้านบาท ในการก่อสร้างสถานสงเคราะห์ ๑ แห่ง ซึ่งสามารถให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุได้เพียง ๑๐๐ คน และในแต่ละปีจะมีงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้สูงอายุคนละ ๑๓,๒๓๖ บาท เพื่อเป็นค่าอุปโภคบริโภค เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ในการจัดสร้างสถานสงเคราะห์แต่ละแห่งจะต้องใช้อัตรากำลังเจ้าหน้าที่จำนวนมาก โดยเฉพาะตำแหน่งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งเป็นตำแหน่งที่จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ในปัจจุบันตำแหน่งเหล่านี้ได้ถูกยุบเลิกเพื่อลดงบประมาณในการจัดจ้าง ซึ่งจะมีผลให้การดูแลผู้รับบริการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ การรับคนชราเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ เป็นการแยกคนชราออกจากครอบครัวและสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้บุตรหลานไม่มีความกตัญญูต่อบุคคลที่ดูแลผู้สูงอายุที่เคยให้การเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยความยากลำบาก ฉะนั้นการรับผู้สูงอายุเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ จึงควรเป็นทางเลือกสุดท้ายในการให้การสงเคราะห์ ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือคนชราในรายที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเท่านั้น และปัจจุบันกรมประชาสงเคราะห์มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑ แห่ง คือ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น โดยจัดบริการให้แก่ผู้สูงอายุใน ๓ ลักษณะ คือ บริการภายในศูนย์แบบเข้าไป - เย็นกลับ งานหน่วยบริการผู้สูงอายุเคลื่อนที่และบริการบ้านพักฉุกเฉินแก่ผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นในเรื่องที่อยู่อาศัยชั่วคราว ซึ่งบริการดังกล่าวสามารถรองรับผู้สูงอายุที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นได้จำนวนหนึ่ง